

Nr 398.

Av herr **Östlund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 58, med förslag till lag om sambruksföreningar m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 58 till årets riksdag framlägges förslag till lag om sambruksföreningar. Förslaget avser att giva rättsliga grunder för ekonomiska föreningar, som avse gemensamt jordäggande och sambruk.

Sedan gammalt har i svensk lagstiftning den enskilda äganderätten till jorden skyddats. Då fara syntes hota att bolag och föreningar skulle kunna komma att lägga under sig jord i enskild ägo, genomfördes alltjämt gällande lagstiftning, som möjliggör förhindrande av ett dylikt förfarande.

Vi anse att enskild äganderätt av jord alltjämt är den ur jordbrukets och samhällets synpunkt lämpligaste formen för jordinnehav. I andra länder prövade former för kollektivt ägande av jordbruk torde föga passa svenskt kynne och svenska förhållanden. Trots denna vår ståndpunkt anse vi oss kunna acceptera, att den form för kollektivt bedrivande av jordbruk, som föreslås i lagen om sambruksföreningar, prövas. De bestämmelser, som givits i avsikt att trygga att försöken skola ske med tillräckligt aktgivande på sunda ekonomiska principer, anse vi tillfredsställande. Vi förutsätta då, att dylik verksamhet helt kommer att grundas på frivilliga åtaganden samt att någon stimulans för bildandet av samjordbruk genom särskilt gynnsamma villkor ej kommer att givas.

Vi vilja emellertid uttrycka våra farhågor för att vid sambruksförenings förvärv av jord intressekonflikter skola uppstå mellan å ena sidan dessa föreningar samt å den andra sådana personer, som vilja förvärva jord för egen räkning. Då bildandet av sambruksföreningar torde komma att räknas som en rationaliseringsåtgärd, som skall befrämjas av lantbruksnämnderna, kan lätt den situationen uppkomma, att lantbruksnämnderna med sin makt att förhindra jordförvärv obehörigt gynna skapandet av sambruksföreningar. De föreslagna bestämmelserna synas oss icke i tillfredsställande grad skapa garantier för att dylika konflikter skola kunna förhindras.

Särskilt vid rationaliseringsåtgärder i samband med omskifte av byalag befara vi att ett siktande mot skapande av sambruksföreningar kan komma att få icke önskvärda konsekvenser. Man kan också befara att lantbruksnämnderna i strävan att skapa sambruksföreningar komma att utnyttja statens förköpsrätt för åtkomsten av större jordbruk.

Då vi anse att prioritetsrätt till jordförvärv bör vara förbehållen dem som

vilja inköpa jord för eget innehav, önska vi, att detta tydligt må uttryckas i bestämmelserna om sambruksföreningar.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte taga hänsyn till här anförda synpunkter vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 58 med förslag till lag om sambruksföreningar m. m.

Stockholm den 18 februari 1948.

Carl Östlund.

Ragnar Sveningsson.

Märta Boman.

Gösta Liedberg.

Einar Hægglom.

*Andr. Andersson,
Gisselås.*